

بسم الله الرحمن الرحيم

به گونه ای زندگی نکنیم که آیندگان ما را سفیهان دوران خودمان بدانند.

آنچه در این باره قابل تامل است این که اولاً نگاه مثبت در روایات اسلامی به عقل شده و ثانیاً این که به جای تعریف مستقیم از مفهوم عقل به آثار و نتایج این عنصر غیرمادی توجه شده است؛ به گونه ای که میتوان گفت در این شیوه توصیفی کیف با کم و معقول با محسوس تعریف شده است .

طبق روایت از پیامبر اکرم (ص) دهمین نشانه این است که مومن کسی را نمی بیند مگر این که او را از خود بهتر میدانند. وی افزود: همواره سعی کنیم «دیگر به پندار» باشیم نه «خود به پندار» چرا که در غیر این صورت، نگرش منفی و پس از آن قضاوت های منفی و سپس اقدامات منفی تر ایجاد خواهد شد.

به عنوان شاخص و معیار صواب از خطا باید همواره برای خودمان سهمی از خطا و برای دیگران سهمی از صواب قائل باشیم و به گونه ای زندگی نکنیم که آیندگان ما را سفیهان دوران خودمان بدانند؛ چرا که بسیاری از رفتارها و افکارها بی که امروز حاضریم به هر قیمتی شده آن را تثبیت کنیم، چه بسا در آینده همین ها عامل مضحکه و دستاویز قضاوت آیندگان در دادگاه قضاوت آنان نسبت به ما قرار گیرد.

آنچه مسلم است این که گذر زمان، جلوه ها و اندازه های حقیقی مسائل و رویدادها را به ما نشان میدهد، این جاست که میتوان صحیح عمل کرد و قضاوت درستی داشت.

شما نظری به تاریخ بیندازید و ببینید چگونه در زمان انقلاب مشروطه، عده ای به عنوان «مشروطه طلب» و برخی به عنوان «مشروع خواه» حتی از همین علما با هزاران دلیل و برهان ضد همدیگر موضع گیری کردند و چه احکامی که علیه یکدیگر روا داشتند و همه هم به مصداق آیه مبارکه: «کل حزب بما لیدهم فرحون» شاد از عملکرد و راضی از دیدگاه خود بودند، اما ما وقتی امروز آنان را در صفحات تاریخ با دید مسلط خود نگاه می کنیم هم صحیح تر درباره اندیشه آنان داوری می کنیم هم این که شاید به بسیاری از موضعگیری های آنان میخندیم. لذا همین دیدگاه در آینده در نزد آیندگان نسبت به اندیشه ها و اعمال ما خواهد بود.

*گفتنی است جلسه با پاسخگویی به برخی از پرسشهای طلاب به پایان رسید.